

Maak Afrikaanse boer klimaatslim via zijn mobiele telefoon

Reflectie

In het hoofd van veel Nederlanders zijn Afrikaanse boeren armoedzaaiers die met pijn en moeite het hoofd boven water houden. Niet waar, zegt Bram Huijsman. De meeste boeren zijn ondernemer en klimaatspecialist. Mobiele technologie zoals weervoorspellingen op de mobiele telefoon kunnen de boeren helpen hun bedrijf beter te organiseren.

Bram Huijsman, directeur van het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling en Voedselzekerheid van Wageningen UR:

'Het idee dat Afrikaanse boeren allemaal arm en niet vooruit te branden zijn, klopt niet. Het is waar dat een groep kleine boeren geen andere mogelijkheden ziet en uit armoede blijft doorboeren. Zij kunnen niet anders, en zullen zodra ze de keuze krijgen iets anders gaan doen. Daarnaast heb je een groep boeren die al commercieel actief is en het zelf wel redt. De grote tussengroep van boeren heeft een zetje nodig om de weg naar de markt te vinden. Groei in de landbouw moet het hebben van die laatste groep.

De boeren in Afrika wordt wel eens verweten dat ze risicomijdend en conservatief zijn. In Afrika zouden de boeren altijd het zekere voor het onzekere nemen, en daarom onvoldoende gebruik maken van de kansen die hun collega's op andere continenten wel pakken. Ook dat is niet waar. Boeren is risico nemen. Dat is bij ons zo, en in Afrika zeker. Als je de helft van je geldinkomen gaat investeren in zaaizaad en kunstmest, dan moet je niet een paar weken te vroeg zaaien. Die risico's zijn juist nog groter dan bij ons en dat zorgt ervoor dat je geen gekke dingen doet.

Wat dat ondernemen in deze tijd extra moeilijk maakt is de klimaatverandering. Die zorgt ervoor dat kennis over het klimaat snel vervaloudert. Kennis die van generatie op generatie werd overgedragen is daardoor minder waard geworden. Als droogtes of extreme regenval vaker gaan voorkomen moet je anders boeren, dan moet je daar je teeltsysteem op aanpassen of landbouw combineren met andere activiteiten.

Ik denk dat mobiele technologie een grote potentie heeft om boeren daarin te steunen. Steeds meer Afrikaanse boeren hebben een mobiele telefoon. Mobiel betalen (met een bankrekening die hoort bij je telefoon, als een soort chipknip, red.) is in Afrika meer

Bram Huijsman: 'Er wordt al geëxperimenteerd met verzekeringen tegen droogte die automatisch uitbetalen aan boeren via hun mobiele telefoon.'

ingeburgerd dan bij ons. Er wordt nu bijvoorbeeld al geëxperimenteerd met verzekeringen tegen droogte die automatisch uitbetalen aan boeren in een regio via hun mobiele telefoon. De schade wordt met GIS-data vastgesteld en getroffen boeren krijgen automatisch een bedrag bijgeschreven op hun rekening. We zouden meer gebruik kunnen maken van die ontwikkeling door gerichte informatie over het klimaat via de mobiele telefoon te verspreiden, onder meer door applicaties voor smartphones, en dat kan ook over bodemkwaliteit, bemesting, ziekten en plagen, inputmarkten en verkoopprijzen. Als je een droogte ziet aankomen, laat je dat de boeren weten zodat ze hun gewassen wat later inzaaien.

Als we erin slagen om betere informatie over weer en klimaat te verstrekken, in relatie tot te verwachten opbrengsten en prijzen, dan moet de landbouwvoorlichting ook veranderen. Die is ook nog niet klimaatslim. Je moet boeren niet vastleggen op een datum dat ze moeten zaaien, maar informeren over de omstandigheden waaronder ze dat het beste kunnen doen. Dat zal voor de wetenschap ook een omslag betekenen. Veel agronomen denken nog steeds in gemiddelden, en niet in het optimaliseren van kansen die zich voordoen gedurende het plantseizoen. Dat is nu al niet optimaal, en het moet zeker anders als het klimaat verandert.'